

10/3 PRIVATARKIV I FINNMARK – BEVARINGS- OG SAMHANDLINGSPLAN
Behandlinger
Fylkesutvalget 14. juni
Saksframlegg: **PRIVATARKIV I FINNMARK – BEVARINGS- OG
SAMHANDLINGSPLAN**

**Sentraladministrasjonen
Kultur- og idrettsavdelinga**

Dato: 26.5.2010

MELDING

Til: Fylkesutvalget

Fra: Fylkesordfører

Arkivsak: 06/00183-
14/PEMA2
Arkivnr.: _;C60

Ugradert

**PRIVATARKIV I FINNMARK – BEVARINGS- OG
SAMHANDLINGSPLAN**

BAKGRUNN

Finnmark fylkeskommune har i snart 10 år arbeidet med å få på plass en privatarkivfunksjon i fylket. Fylkestinget ga i sak 06/10 fylkesutvalget fullmakt til å følge opp saken. Saken ble sist behandlet i desember 2008 i sak 08/54 der vedtaket lød:

1. Finnmark fylkeskommune tar ansvar for at koordinerings- og utviklingsarbeidet med privatarkiver i Finnmark kommer i gang. Med bakgrunn i vedtak i sak 08/37 tar fylkeskommunen kontakt med IKAF for videre avklaringer. I fellesskap igangsettes et planarbeid på bakgrunn av kartleggingsarbeidet.
2. Fylkeskommunen inngår forhandlinger og søker medlemskap i IKAF på lik linje med kommunene.

Denne saken gjelder kun pkt 1 i vedtaket om privatarkiv. Privatarkiv er arkiv fra alle typer ikke-offentlig virksomhet som for eksempel fra privatpersoner, bedrifter, lag og foreninger, politiske parti osv.

Hovedkonklusjonene fra fylkesutvalgsaken fra 2008 er at det ikke er økonomi til å bygge en egen arkivinstitusjon, men at man i første omgang utarbeider en plan for arbeidet gjennom et nettverk av samarbeidspartnere. Finnmark fylkesbibliotek fikk et ansvar for å lede arbeidet med en plan, og har ansatt en prosjektleder til å utføre arbeidet. Planarbeidet er gjennomført i tett samarbeid med Statsarkivet i Tromsø, Interkommunalt arkiv i Finnmark (IKAF), Samisk arkiv, Finnmark fylkesbibliotek og de konsoliderte museene.

BESKRIVELSE

Fra november 2009 har Finnmark fylkesbibliotek deltatt i prosjektet ”Privatarkiv i museer”, som er et nasjonalt prosjekt i regi av ABM-utvikling med formål å styrke den arkivfaglige kompetansen i museer. I løpet av dette prosjektet er status for privatarkivarbeidet i museene

blitt kartlagt med hjelp av en arkivkartlegging fra 2005 og de opplysninger som museene har gitt i forbindelse med dette prosjektet.

Samhandlingsplanen omfatter de institusjonene som har meldt seg til å samle inn og bevare privatarkiver fra Finnmark i fremtiden: Statsarkivet i Tromsø, Interkommunalt arkiv i Finnmark (IKAF), Samisk arkiv, Finnmark fylkesbibliotek og de konsoliderte museene.

I tillegg til de institusjonene som er nevnt ovenfor, finnes det noe privat arkivmateriale hos ulike aktører (kommuner, folkebibliotek, historielag og stiftelser). Dette er ikke inkludert i denne omgangen, men kan eventuelt komme inn senere.

En plan for privatarkivarbeidet skal bygge på en klar arbeidsdeling mellom institusjonene når det gjelder privatarkivarbeidet og innsamling av arkiver. Hver institusjon må derfor formulere en innsamlingspolitikk som definerer hvilke innsamlingsområder en tar sikte på å dekke. Samlet skal disse innsamlingsområdene dekke fylket, men uten å overlape hverandre.

En institusjons innsamlingsområde defineres med hjelp av geografiske kriterier, som eventuelt kan suppleres med tematiske kriterier. De geografiske kriteriene kan dreie seg om forhold: arkivskaperens lokalisering og geografiske arbeidsområder. De tematiske kriteriene kan dreie seg om arkivskapertype (for eksempel bedrifter), de kan være knyttet til bestemte samfunnsområder eller næringer (for eksempel fiskeri), etnisk opphav (for eksempel samiske arkiver) eller de kan gjelde bestemte typer materiale. De er gjerne institusjoner med bestemte samfunnsoppdrag som har gjort en slik tematisk avgrensning av sin innsamlingspolitikk. Dersom arkiver må deles mellom institusjoner, skal dette skje i tråd med arkivfaglige prinsipper.

Fastsetting av innsamlingsområder skal skje med utgangspunkt i de enkelte aktørenes ambisjoner og ressurser. Den samfunnsmessige dokumentasjonsverdien til et arkiv må også kunne vektlegges når man skal definere innsamlingsområder. Arkiver med stor samfunnsverdi må være tilgjengelige for et bredt publikum. En institusjon som mottar et slikt arkiv bør ha ressurser til å ordne, katalogisere og formidle materialet. Når dette ikke er tilfelle, bør arkivet kunne overføres til en institusjon som har disse ressursene.

Rolledelingen i privatarkivarbeidet bør også bygge på samstemming av ambisjoner og ressurser. Forsvarlig arkivbevaring er avhengig av både faglig kompetanse hos personalet og tilfredsstillende oppbevaringsforhold for arkivene.

De institusjoner som foreslås å gis en rolle og funksjon i arbeidet med privatarkiver i Finnmark er foruten Finnmark fylkesbibliotek Samisk arkiv i Kautokeino, IKAF (Interkommunalt arkiv i Finnmark) i Lakselv, Statsarkivet i Tromsø og de fem konsoliderte museene som er Museene for kystkultur og gjenreising i Finnmark, Varanger Museum, Verdensarvsenter for bergkunst – Alta museum, RidduDuottarMuseat og Deanu og Várjjat museasidda Vuoddudus/Tana og Varanger museumssiida.

Finnmark fylkesbibliotek er oppnevnt av Riksarkivaren som koordinerende instans for privatarkivarbeidet i Finnmark. I tillegg er Finnmark fylkesbibliotek ansvarsinstitusjon for fotomateriale i fylket. Rollen som koordinerende instans for privatarkivarbeidet innebærer at man skal bidra til samordning av de enkelte aktørene i privatarkivarbeidet, være et faglig kompetansesenter samt utvikle en overordnet bevaringsplan for privatarkivarbeidet i fylket. Fylkesbiblioteket skal også være et bindeledd til Riksarkivaren og ABM-utvikling sentralt.

Det foreslås etablert et nettverk for de institusjonene som er omfattet av samhandlingsplanen for privatarkiv. Nettverket skal være et samarbeidsorgan og en faglig ressurs og skal drøfte innsamlingsplaner, faglige utfordringer og samarbeidsformer. Det ble avholdt et seminar og kurs i Lakselv i slutten av mai der det kom svært positive tilbakemeldinger på forslagene i planen. Riksarkivaren mente at planen og arbeidet i Finnmark kan være en modell for andre.

Konklusjonene fra arbeidet med samhandlingsplanen skal innlemmes i museumsplanen som er under utarbeidelse. Denne planen vil få en endelig politisk behandling ved sluttbehandling i fylkestinget i mars 2011.

Vadsø, 26. mai 2010

Runar Sjøstad
fylkesordfører